

اندام اضافی (Supernumerary Limb)

سری اطلاعات برای بیماران – آنچه باید بدانید، آنچه باید پرسید.

اندام اضافی چیست؟

اندام اضافی یک ناهنجاری مادرزادی نادر است که در آن فرد مبتلا بیش از تعداد معمول اندام‌ها دارد. این به معنای داشتن بیش از ۴ اندام است. اندام اضافی معمولاً کوچک‌شده یا دچار بدشکلی است. بر اساس محل اتصال، می‌تواند به دسته‌های زیر تقسیم شود:

- سفالوملیا – (Cephalomelia) اندام اضافی متصل به سر
- توراکوملیا – (Thoracomelia) اندام اضافی متصل به قفسه سینه
- نوتوملیا – (Notomelia) اندام اضافی متصل به ستون فقرات
- پیرومیلیا – (Pyromelia) اندام اضافی متصل به لگن

علت ایجاد اندام اضافی چیست؟

اندام‌های اضافی می‌توانند به دلایل مختلفی ایجاد شوند:

عوامل ژنتیکی/کروموزومی – اختلالات در کروموزوم‌ها یا ژن‌ها می‌توانند باعث ناهنجاری‌های ساختاری شوند. یک یا چند ژن ممکن است دچار تغییراتی شوند که «جهش» نام دارد. این جهش‌ها می‌توانند روند تکامل اندام‌ها را مختل کرده و باعث تقسیم یا تکثیر غیرطبیعی سلولی و در نتیجه ایجاد اندام اضافی شوند.

عوامل محیطی – عوامل خارجی مانند تماس با عوامل عفونی، مواد شیمیایی یا سایر سموم محیطی در دوران بارداری نیز می‌توانند بر بیان ژن‌ها اثر گذاشته و عملکرد سلول‌ها را تغییر دهند و در نهایت منجر به تشکیل اندام اضافی شوند.

دوقلویی انگلی – (Parasitic twin) این ناهنجاری‌ها معمولاً در بارداری‌های چندقلویی دیده می‌شوند، جایی که روند طبیعی رشد مختل می‌شود و به جای دو جنین کامل، یک جنین ناقص تشکیل می‌شود. این «اندام اضافی» ممکن است بخشی از یک دوقلوی ناقص و وابسته باشد.

اندام اضافی چگونه تشخیص داده می‌شود؟

اندام اضافی معمولاً در دوران بارداری و در سونوگرافی روتین قابل تشخیص است. در صورت مشاهده تعداد بیشتر از حد طبیعی اندام‌ها، این وضعیت مشکوک می‌شود. تصویربرداری دقیق به تعیین ساختار آن کمک می‌کند و در برخی موارد تصویربرداری چندصفحه‌ای یا MRI جنین نیز می‌تواند مفید باشد.

اگر نوزاد من اندام اضافی داشته باشد، چه معنایی دارد؟

اگر به شما گفته شود که جنین شما اندام «اضافی» دارد، یعنی علاوه بر اندام‌های طبیعی، یک ساختار اضافی به بدن او متصل است که شبیه اندام به نظر می‌رسد. معمولاً این ساختار ناقص است و ممکن است ظاهر غیرطبیعی و حتی اجزای استخوانی ناقص داشته باشد. این یک ناهنجاری مادرزادی قابل اصلاح است و معمولاً با جراحی مناسب قابل درمان است.

اندام اضافی (Supernumerary Limb)

سری اطلاعات برای بیماران – آنچه باید بدانید، آنچه باید پرسید.

اگر در سونوگرافی اندام اضافی تشخیص داده شود، باید به متخصص طب مادر و جنین مراجعه کنید تا اطلاعات دقیق‌تری دریافت کنید. اگر در سونوگرافی سایر ناهنجاری‌ها مشاهده نشود، بارداری می‌تواند به‌طور معمول تا زمان زایمان ادامه یابد و درمان پس از تولد برنامه‌ریزی شود. در صورت نیاز به تغییر برنامه زایمان، متخصص زنان و زایمان این موضوع را با شما در میان خواهد گذاشت. همچنین می‌توانید پیش از تولد با جراح کودکان مشاوری داشته باشید تا برنامه اصلاح پس از تولد تنظیم شود.

بعد از تولد نوزاد چه باید کرد؟

پزشک شما برنامه زایمان را در بیمارستان مناسب همراه با تیم چندتخصصی تنظیم خواهد کرد. پس از تولد و پایدار شدن وضعیت نوزاد و انجام مراقبت‌های اولیه، اندام اضافی با دقت با یک پارچه نرم یا پانسمان پوشانده می‌شود. بسته به محل قرارگیری اندام اضافی، نوزاد در وضعیت راحت قرار داده می‌شود. تیم پزشکی درباره برنامه جراحی برای برداشتن اندام اضافی با شما صحبت خواهد کرد.

آیا این اتفاق دوباره تکرار می‌شود؟

اندام‌های اضافی بسیار نادر هستند و در بارداری‌های بعدی به‌طور کلی احتمال تکرار آن‌ها بسیار کم است، مگر اینکه علت ژنتیکی مشخصی وجود داشته باشد. پزشکان شما نوع دقیق وضعیت را توضیح خواهند داد و توصیه‌های اختصاصی ارائه خواهند کرد.

چه سؤال‌های دیگری باید بپرسم؟

- آیا این وضعیت قابل اصلاح است؟
- آیا نوزاد من پس از تولد می‌تواند به‌طور طبیعی راه برود و بدود؟
- هر چند وقت یکبار باید سونوگرافی انجام دهم؟
- آیا امکان جراحی در دوران بارداری وجود دارد؟
- کجا باید زایمان کنم؟
- آیا این توده اضافی می‌تواند در روند زایمان مشکلی ایجاد کند؟
- نوزاد بهترین مراقبت را در کجا دریافت خواهد کرد؟
- آیا می‌توانم پیش از تولد با تیم پزشکانی که از نوزادم مراقبت خواهند کرد ملاقات کنم؟

اندام اضافی (Supernumerary Limb)

سری اطلاعات برای بیماران – آنچه باید بدانید، آنچه باید پرسید.

سلب مسئولیت

محتوای این بروشور/وبسایت صرفاً برای اطلاع رسانی عمومی ارائه شده است و نباید به عنوان جایگزین توصیه پزشکی تخصصی در نظر گرفته شود. پیش از انجام یا خودداری از هر اقدامی بر اساس این اطلاعات، لازم است مشاوره پزشکی حرفه‌ای متناسب با شرایط فردی خود دریافت کنید. اگرچه تلاش شده اطلاعات بهروز باشد، هیچگونه تضمینی در مورد دقت، کامل بودن یا بهروز بودن محتوا ارائه نمی‌شود.

مترجم و ویراستار:

دکتر سولماز پیری: پریناتولوژیست، سفیر ایزوگ در خاورمیانه و شمال آفریقا و عضو کمیته‌های بیسیک ترینینگ و ایزوگ

آخرین بهروزرسانی: نوامبر ۲۰۲۲